

Educació i Comunicació Ambiental

Codi: 102826

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501915 Ciències Ambientals	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Germán Llerena del Castillo

Correu electrònic: German.Llerena@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Haver cursat el primer cicle del grau de Ciències Ambientals

Objectius

Contextualització/objectius

L'assignatura d'Educació i Comunicació de la UAB és una optativa de 6 crèdits del grau de Ciències Ambientals que es realitza durant el quart curs. Consisteix en l'única formació en Educació i Comunicació Ambientals del grau. La seva intenció és molt professionalitzadora, en el sentit d'aportar a l'alumnat elements útils per al desenvolupament de la professió; es tracta d'incorporar a la seva motxilla perspectives, metodologies i tècniques concretes, així com petites experiències pràctiques, que permetin sortir a participar ja en programes i institucions diverses en acabar l'assignatura.

La forma que pren la dinàmica del grup és en si mateixa una innovació educativa: la cooperativa d'educadores i comunicadores ambientals, que l'alumnat haurà de constituir en iniciar el curs; l'assignatura es configurarà com la resposta de la cooperativa davant d'encàrrecs en contextos reals. L'aprenentatge, així, es realitzarà en funció de respondre a aquests encàrrecs. Aquest context pretén situar més encara l'alumnat en la dinàmica laboral a la que surt en acabar el grau.

Els objectius previstos en aquesta assignatura són:

- Conèixer diversitat d'enfocaments de l'Educació i la comunicació ambiental.
- Identificar i valorar les aportacions de l'educació ambiental en l'educació per a la ciutadania.
- Explorar, identificar i manejar instruments didàctics d'ensenyament i aprenentatge en Educació Ambiental.
- Explorar, identificar i manejar estratègies i instruments de la comunicació Ambiental.
- Dissenyar i Analitzar pràctiques d'Educació i comunicació ambiental en contextos diversos (educació formal, educació no formal, participació ciutadana)

Competències

- Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.

- Aplicar amb rapidesa els coneixements i habilitats en els diferents camps involucrats en la problemàtica ambiental, i aportar-hi propostes innovadores.
- Aprendre i aplicar els coneixements adquirits a la pràctica i a la resolució de problemes.
- Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
- Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
- Demostrar un coneixement adequat i utilitzar les eines i els conceptes de les ciències socials més rellevants en medi ambient.
- Demostrar un coneixement adequat i utilitzar les eines i els conceptes de les disciplines científiques més rellevants en medi ambient.
- Desenvolupar estratègies de comunicació ambiental, incloent-hi els riscos ambientals.
- Integrar els aspectes físics, tecnològics i socials que caracteritzen la problemàtica ambiental.
- Obtenir informació i textos escrits en llengües estrangeres.
- Recollir, analitzar i representar dades i observacions, tant quantitatives com qualitatives, utilitzant de forma segura les tècniques adequades d'aula, de camp i de laboratori.
- Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
- Treballar amb autonomia.
- Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
2. Aprendre i aplicar els coneixements adquirits a la pràctica i a la resolució de problemes.
3. Comunicar els problemes ambientals amb l'atenció adequada als problemes de risc ambiental i les regulacions rellevants en els camps de la seguretat i la salut ambiental.
4. Conèixer les principals teories i metodologies de l'educació i comunicació ambiental i tenir la capacitat per aplicar als casos pràctics aquests ensenyaments teòrics.
5. Demostrar coneixement d'algun dels àmbits principals de les disciplines científiques en medi ambient.
6. Demostrar coneixement d'algun dels àmbits principals de les disciplines socials en medi ambient.
7. Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
8. Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
9. Identificar els processos de ciències, ciències de la vida i ciències socials en l'entorn mediambiental i valorar-los adequadament i originalment.
10. Observar, reconèixer, analitzar, mesurar i representar adequadament i de manera segura processos mediambientals.
11. Obtenir informació i textos escrits en llengües estrangeres.
12. Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
13. Treballar amb autonomia.
14. Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Continguts

- L'Educació Ambiental: perspectiva històrica, evolució i cartografia de diversos corrents
- L'Educació i la Comunicació Ambiental: finalitat, objectius, components clau i enfocaments metodològics
- Estratègies en Educació Ambiental en diferents àmbits d'intervenció: educació formal, no formal i informal
- Estratègies en Comunicació Ambiental en diferents àmbits d'intervenció: educació formal, no formal i informal
- Criteris de qualitat en Educació i comunicació ambiental.
- Competències professionals en Educació i comunicació ambiental
- Disseny, elaboració i avaluació d'un projecte o material didàctic en educació i comunicació ambiental.

Metodologia

L'activitat formativa es desenvoluparà a partir de les dinàmiques següents:

- Dinàmiques de grup - tècniques educatives- i construcció cooperativa

- Classes magistrals / expositives per part de convidats/des o professor
- Lectura, anàlisi i discussió d'articles i fonts documentals
- Pràctiques d'aula: resolució de problemes / casos / exercicis en forma d'encàrrecs a la cooperativa
- Pràctiques de camp (si es pot fer activitat presencial a centres i carrer).

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa que s'ha planificat la metodologia de l'assignatura. S'han diversificat els tipus d'activitats per garantir l'atenció a la diversitat i la connexió entre l'alumnat i les competències des de les dimensions individual i grupal i des del treball fora de l'aula i activitats a l'aula.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Espai de treball en grups reduïts tutoritzat pel professorat per fer l'anàlisi o l'elaboració d'activitats i/o materials curriculars, l'estudi i/o resolució de casos, activitats de camp per aprofundir en les temàtiques proposades. (PRÀCTIQUES D'AULA)	20	0,8	1, 2, 3, 7, 8, 11, 12, 13, 14
Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants. (TEORIA)	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 14
SEMINARIS: Treball de camp i resolució de casos	15	0,6	2, 7, 10, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Anàlisi de lectures, propostes d'innovació didàctica, disseny d'activitats, realització d'informes, anàlisi i resolució de casos	91	3,64	2, 3, 7, 8, 9, 11, 13, 14

Avaluació

- Examen individual presencial
- Participació a l'assignatura (individual i grupal)
- Lliurament de reflexions i pràctiques.
- Disseny d'una acció d'educació i comunicació ambiental en grups cooperatius de treball.

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant diversitat d'activitats formatives.

L'assistència a les classes pràctiques és obligatòria. L'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de les hores pràctiques i podrà no superar l'assignatura si no assisteix a les activitats proposades sense una prova evident o justificació.

Per aprovar l'assignatura cal obtenir un mínim de cinc en cadascun dels blocs i activitats d'avaluació.

Al ser una avaluació continuada no es realitzarà un examen parcial i la prova final i de recuperació (40%) es realitzarà el dia assignat des del Grau de Ciències Ambientals. Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals ha de ser equivalent com a mínim de 2/3 de la qualificació total de l'assignatura.

La resta d'activitats d'avaluació en cas de no superar el 5 es proposarà a l'estudiant una forma alternativa de recuperació sempre i quan l'estudiant haig mostrat una actitud compatible amb la professió educativa i hagi mostrat competències d'escolta activa, respecte, participació, cooperació, empatia, amabilitat, puntualitat, argumentar, ús del mòbil adequat, etc.

La copia o plagi, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delicte que pot representar suspendre l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen individual - anàlisi de cas	25%	2	0,08	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13
Portafoli individual	25%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Treball en grup - comunicació ambiental	25%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Treball en grup - educació ambiental	25%	2	0,08	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14

Bibliografia

Alegria Villalta, M. C. (n.d.). *Les idees prèvies*. <http://www.xtec.cat/~malegria/projecte/altres/pdf/previes.pdf>

Boal, A. (2002). *Juegos para actores y no actores: teatro del oprimido*.: Alba.

Bonil, J.; Junyent, M.; Pujol, RM. (2010). Educación para la sostenibilidad desde la perspectiva de la complejidad. *Revista EUREKA, Enseñanza y Divulgación de Ciencias*, 7, 198-215.

Fernández, G. (2018). *El museo de ciencia transformador: un ensayo a favor de la relevancia social del museo de ciencia contemporáneo*. <http://www.elmuseodecienciainformador.org/>

Ferran, R.-C. (2014). *L'illa dels 5 fars*. Grup 62.

Franquesa, T. (1998). *Hàbitat. Guia d'activitats per a l'educació ambiental*. Institut d'Educació, Direcció de Serveis Educatius, Ajuntament de Barcelona. <http://escolesxesc.cat/habitat/>

Freire, P. (1970). *Pedagogía del oprimido*. Siglo XXI.

García Díaz, J. E., Fernández Arroyo, J., Rodríguez Marín, F., & Puig Gutiérrez, M. (2019). Más allá de la sostenibilidad: por una Educación Ambiental que incremente la resiliencia de la población ante el decrecimiento. *Revista de Educación Ambiental y Sostenibilidad*, 1(1).

http://dx.doi.org/10.25267/Rev_educ_ambient_sostenibilidad.2019.v1.i1.1101

García, E. (2004). Educación ambiental, constructivismo y complejidad. Una propuesta integradora. Sevilla: Díada.

Gardner, H. (2001). *La inteligencia reformulada: las inteligencias múltiples en el siglo XXI*. Paidós.

<http://www.sidalc.net/cgi-bin/wxis.exe/?IsisScript=zamocat.xis&method=post&formato=2&cantidad=1&expresion=>

Laferrière, G. (1997). *La pedagogía puesta en escena: el artista pedagogo y el modelo de formación basado en la mezcla y el mestizaje*. ÑAQUE.

Gutierrez, J.M. (2018). *Educación ambiental. Invitación a la educación ecosocial en el Antropoceno*. Madrid: Editorial Bubok.

Hicks, D. (2002) *Lessons for the future. The missing dimension in education*. London and New York: Routledge

José, B. M., MUçurga, M. Á., & Novo, M. (2019). La Educación Ambiental en el S. XXI (página en construcción, disculpen las molestias). *Revista De Educación Ambiental Y Sostenibilidad*, 1(1), 1103-1115. Recuperat de http://dx.doi.org/10.25267/Rev_educ_ambient_sostenibilidad.2019.v1.i1.1103
<https://revistas.uca.es/index.php/ReAys/index>

Meira, P. Á. (2015). ¿Hay un agujero en la capa de ozono de tu cambio climático? De la cultura científica a la cultura común. *Mètode*, 85 (Viure amb el canvi climàtic), 49-55. <https://doi.org/10.7203/metode.85.4219>

Mayer, M. (2002). Ciudadanos del barrio y del planeta. A F. Imbernon, (Coord). Cinco ciudadanías para una nueva educación, 83-104. Barcelona: Graó.

Mogensen, F., Mayer, M., Breiting, S., & Varga, A. (2009). *Educació per al desenvolupament sostenible. Criteris, tendències i divergències*. Graó.

Puigcerver, M., & Sanz, M. C. (1997). Les idees prèvies dels alumnes i la seva importància en el procés d'ensenyament aprenentatge de les ciències experimentals. *Temps d'Educació*, 18 (2n semestre), 19. <http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/20632/1/154228.pdf>

Pujol, R.M. (1996). Educación y Consumo, Barcelona, Hosorri.

Pujol, R.M.(2000) Ambientaltització i escola. *Perspectiva Escolar*, 235, 2-7

Rockström, J.; Steffen, W.; Noone, K.; Persson, A, et al. (2009). A safe operating space for humanity. *Nature*, 461(23 September 2009), 472-475. <https://doi.org/10.1038/461472a>

Sauvé, L. (2004). Una cartografía de corrientes en educación ambiental. A M. Sato & I. Carvalho (Eds.), *A pesquisa em educação ambiental: cartografias de uma identidade narrativa em formação* (pp. 1-22). Artmed. https://www.ecominga.uqam.ca/PDF/BIBLIOGRAPHIE/GUIDE_Lecture_3/1/2.Sauve.pdf

Sauvé (2014). [Educación ambiental y ecociudadanía. Dimensiones claves de un proyecto político-pedagógico](#). Revista Científica ISSN 01242253, 18, Bogotá.

Sauvé, L. (1999)- [La educación ambiental entre la modernidad y la posmodernidad: en buscade un marco educativo integrador](#). Tópicos en Educación Ambiental. México: Semarnap, v. 2, n. 5.

Sauvé, L. (2010) - [Educación científica y educación ambiental: un cruce fecundo](#). *Revista enseñanza de las ciencias*, 28 (1), 5-18.

Terrades Serra, J. (2017). 1. Educació ambiental: d'on venim, on anem. Una visió personal. In *Educació ambiental. D'on venim? Cap a on anem?* Diputacio de Barcelona. <https://www1.diba.cat/liblioteca/pdf/58193.pdf>

Enllaços web:

<http://www.uab.cat/mediambient/>

<http://agroecologiaescolar.wordpress.com>

<http://www.ensi.org/>

<http://unesco.org>

<http://www.unesco.org/new/en/education/themes/leading-the-international-agenda/education-for-sustainable-dev>

<http://www.unesco.org/education/tlsf/>

<https://sustainabledevelopment.un.org>

https://www.researchgate.net/publication/287771112_Educacion_Ambiental_y_Desarrollo_Humano

<https://revistascientificas.us.es/index.php/IE/article/view/7037>

http://www.ciisder.mx/images/libros/ciisder_educacion_ambiental_sustentabilidad_y_percepcion_un_debate_later

<http://ww.anea.org.mx/docs/Gonzalez-AtisbandoFinalCOMIE.pdf>

http://abrapecnet.org.br/atas_enpec/viiienpec/resumos/R1724-1.pdf

Programari

Mendeley